DOI https://doi.org/10.51647/kelm.2022.7.38

PIERWSZY SOBÓR LYONSKI (26 CZERWCA – 17 LIPCA 1245): WKŁAD W ROZWÓJ JURYSDYKCJI I SĄDOWNICTWA KOŚCIELNEGO

Valery Sanzharov
Starszy wykładowca w Katedrze Dyscypliny Teoretyczno-Prawnej
Państwowy Uniwersytet Podatkowy (Irpin, Ukraina)
ORCID ID: 0000-0003-4075-8572
v.a.sanzharov@dpu.edu.ua

Adnotacja. Artykuł poświęcony jest analizie konstytucji (dekretów) Pierwszego Soboru Lyońskiego z 1245 roku oraz wkładowi ustawodawstwa soborowego w rozwój jurysdykcji kościelnej i sądownictwa. Autor stwierdza, że Sobór Lyoński I stał się odzwierciedleniem nowego etapu walki pomiędzy dwiema dominującymi siłami średniowiecznego chrześcijaństwa: papiestwem i imperium. Odnotowano twarde stanowisko Innocentego IV: papież zwolnił wszystkich poddanych cesarza od przysięgi wierności i pod groźbą ekskomuniki zakazał im posłuszeństwa Fryderykowi Staufenowi jako cesarzowi i królowi; papież wezwał cesarskich książąt-elektorów do wybrania nowego cesarza. Wskazuje się, że pięć konstytucji zawiera wyniki dyskusji Soboru dotyczących pilnych kwestii określonych w listach zwoławczych i przemówieniu inauguracyjnym: reforma Kościoła (dwie konstytucje), Cesarstwo Łacińskie i państwa krzyżowców w Ziemi Świętej (potrzeba o pomoc wojskową), Tatarów (wojskowe działania obronne, utworzenie systemu powiadamiania), krucjatę (ogłoszono start i ustalono źródła finansowania). Analizie poddano uchwały dotyczące wyborów kościelnych, legatów papieskich, ochrony praw stron w sądzie, wyjątków, reskryptów, sędziów, sędziów delegowanych papieskich, sędziów nieuczciwych. Dekrety poruszają problemy ochrony duchowieństwa i majątku kościelnego przed świeckimi i duchownymi pozbawionymi skrupułów, omawiają podział świadczeń i ich własność, a także związane z świadczeniami środki karania duchownych i wpływu sądowego na nich.

Słowa kluczowe: prawo kanoniczne, władzą prawodawczą, ustawodawstwo soborowe, I Sobór Lyoński, papież Innocenty IV.

THE FIRST COUNCIL OF LYON (JUNE 26 – JULY 17, 1245): CONTRIBUTION TO THE DEVELOPMENT OF CHURCH JURISDICTION AND JUDICIARY

Valery Sanzharov
Senior Lecturer, Department of Theoretical and Legal Disciplines
State Tax University (Irpin, Ukraine)
ORCID ID: 0000-0003-4075-8572
v.a.sanzharov@dpu.edu.ua

Abstract. The article is devoted to the analysis of the constitutions (decrees) of the First Council of Lyons in 1245 and the contribution of council legislation to the development of church jurisdiction and the judiciary. The author stated that the First Council of Lyons became a reflection of a new stage of the struggle between the two dominant forces of medieval Christianity: the papacy and the empire. The tough position of Innocent IV was noted: the pope released all the emperor's subjects from the oath of allegiance and, under threat of excommunication, forbade them to obey Friedrich Staufen as emperor and king; the pontiff called on the imperial prince-electors to elect a new emperor. It is indicated that the five constitutions contain the results of discussions by the Council of urgent issues set out in the convocation letters and the inaugural speech: church reform (two constitutions), the Latin Empire and the Crusader states in the Holy Land (the need for military aid), the Tatars (military defense measures, the creation of a notification system), the crusade (the start was announced and sources of funding were determined). Resolutions on church elections, on papal legates, on protection of the rights of parties in court, on exceptions, on rescripts, on judges, on papal delegated judges ("conservatores"), on dishonest judges have been analyzed. The decrees address the problems of protecting clergy and church property from laymen and unscrupulous clerics, discuss the distribution of benefits and their ownership, as well as benefit-related measures of punishment of clerics and judicial influence on them.

Key words. Canon Law, Legislature, Innocent IV, Council Legislation, First Council of Lyons.

ПЕРШИЙ ЛІОНСЬКИЙ СОБОР (26 ЧЕРВНЯ – 17 ЛИПНЯ 1245 РОКУ): ВНЕСОК В РОЗВИТОК ЦЕРКОВНОЇ ЮРИСДИКЦІЇ І СУДОЧИНСТВА

Валерій Санжаров
старший викладач кафедри теоретико-правових дисциплін
Державного податкового університету (Ірпінь, Україна)
ORCID ID: 0000-0003-4075-8572
v.a.sanzharov@dpu.edu.ua

Анотація. Стаття присвячена аналізу конституцій (постанов) Першого Ліонського Собору 1245 року і внеску соборного законодавства в розвиток церковної юрисдикції і судочинства. Автором констатовано, що Перший Ліонський Собор став відображенням нового етапу боротьби між двома панівними силами середньовічного християнства: папством і імперією. Відзначена жорстка позиція Інокентія IV: папа звільнив усіх підданих імператора від клятви вірності і під загрозою відлучення заборонив їм коритися Фрідріху Штауфену як імператору та королю; понтифік закликав імперських князів-виборників обрати нового імператора. Вказано, що п'ять конституцій містять результати обговорень Собором викладених у листах про скликання та інавгураційній промові питань: церковна реформа (дві конституції), Латинська імперія та держави хрестоносців на Святій землі (потреба у військовій допомозі), татари (військово-оборонні заходи, створення системи оповіщення), хрестовий похід (оголошено про початок та визначено джерела фінансування). Проаналізовано постанови про церковні вибори, про папських легатів, про захист прав сторін у суді, про ексцепції, про рескрипти, про суддів, про папських делегованих суддів («conservatores»), про несумлінних суддів. У декретах розглянуті проблеми захисту духовенства, а також церковного майна від мирян і недобросовісних кліриків, розглядаються питання розподілу бенефіціїв та володіння ними, а також пов'язані з бенефіціями заходи покарання кліриків та судового впливу на них. Автор доходить висновку про важливість соборного законодавства для врегулювання апеляційного судочинства.

Ключові слова: канонічне право, законодавча влада, Інокентій IV, соборне законодавство, Перший Ліонський Собор.

Постановка проблеми. Папство все більше утверджувалося як влада, що гарантувала порядок на християнському Заході після великого руху церковних реформ XI століття. Юрисдикційна влада римських понтифіків систематично підкреслювалася та визнавалася як така. На відміну від того, що було в попередні століття, папа сам почав скликати Собори, керувати ними, санкціонувати їхні рішення. Собори християнського Заходу продовжуючи попередні соборні традиції приймають рішення в ім'я Вселенської Церкви (після розколу 1054 року християнський Схід не приймає в них участі). Папа Інокентій III (1198–1216) особливо наголошував на цьому з нагоди скликання Четвертого Латеранського Собору 1215 року. Папа Інокентій IV (1243–1254) обстоюючи екуменічний характер Першого Ліонського Собору підкреслив, що до Собору приєдналися через своїх представників обидва стани християнства – духовенство і миряни. Центр ваги середньовічної політики перемістився з півдня на північ, Собори з 1245 року відмовилися від засідань у Римі; вони залишають Італію: протягом 650 років Вселенські собори будуть проводитися за межами резиденції римських єпископів. З Першого Ліонського Собору починається новий етап в боротьбі між двома суперницькими суверенитетами, двома силами, домінуючими в християнстві, – Священством і Імперією. Цей етап характеризує зростання авторитету і влади Церкви. Папа Інокентій IV зібрав на території імперії в Ліоні (Bruneau-Amphoux, 2009: 28–30, 33–40) Вселенський Собор (26 червня–17 липня 1245 р.) (Wolter, Holstein, 1966: 11–130), який засудив імператора Фрідріха II Штауфена. Ліонський Собор чітко продемонстрував єдність між церковною ієрархією та владою папи і підкреслив важливість римського понтифіка як законодавця Церкви.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Папа Інокентій IV включив декрети Ліонського Собору, за винятком 5 головних постанов (Alberigo, 1973: 269–277), до складу «Новел» («Novae constitutiones» – доповнень до канонічного права збірника «Liber Extra» папи Григорія IX). Через це історія тексту соборних постанов виявилася заплутаною, точне число декретів Першого Ліонського Собору було встановлено лише у XX ст., їх редакції погано досліджено. У текст основних редакцій у багатьох рукописах вставлялися ще так звані «екстраваганти» – декреталії, які не увійшли до складу офіційних зібрань і включалися до збірок за приватною ініціативою каноністів (відомо більше 50 «екстравагант» до «Нових конституцій» – «Новел» Інокентія IV) (Bertram, 2006). Збереглося приблизно 400 рукописів з «Новелами» Інокентія IV; у більшості з них «Новели» є додатками або вставками в «Декреталії Григорія IX» і рідше як самостійне зібрання. 5 головних декретів Першого Ліонського Собору – про фінансову допомогу Латинської імперії та іншим державам хрестоносців («Arduis mens», «Perennis obtentu»), про новий хрестовий похід на Святу землю («Afflicti corde»), про боротьбу проти татар («Christianae religionis»), про поліпшення фінансового становища обтяжених боргами капітулів і монастирів («Cura nos») – перебували в статусі «екстравагант», вони разом з 12 «новелами» були включені до ватиканських регест Інокентія IV за другий рік його понтифікату (червень 1244 – липень 1245 р.) як «куріальні листи», грамоти, що складалися за ініціативою Римської курії, а не клопотань і реєструвалися не за оригіналами, а ще на стадії чернеток (Berger, 1884). 8 новел-постанов (1, 2, 5, 9, 12, 14, 16, 3) були включені до складу правил канцелярії – статутів («ordines») Римської курії, що оформилися в понтифікат Інокентія IV (Tangl, 1894: 55–57). Крім 8 декретів Ліонського Собору, що стосувалися роботи куріальних судів (статути 2–9), до тексту статутів було включено ще 9 постанов про діловодство

і судочинство в папській курії (статути 10–18), які, як вважав видавець цих статутів М Тангл, були складені в Ліоні в перші роки понтифікату Інокентія IV (Tangl, 1894: XLV). Текст 19 новел з числа постанов Ліонського Собору збереглися в «Chronica maiora» (бл. 1259 р.), творі ченця бенедиктинського абатства Сент-Олбанс Матвія Паризького (Luard, 1877: 395, 406, 417–418). Матвій Паризький (бл. 1200–1259) не був присутній на Ліонському Соборі, проте був обізнаний про його хід. Автор досить точний у питаннях хронології, проте в деяких випадках фальсифікує документи і вносить свідомі спотворення в розповідь. С. Брюно-Ампу дослідив 32 італійських, 17 французьких і 15 англійських джерел з історії проведення Собору (Bruneau-Amphoux, 2009: 26, 41–42).

У вітчизняній історіографії як юридичної, так і історичної науки майже зовсім не приділялося уваги вивченню західноєвропейського канонічного права загалом і соборного законодавства зокрема.

Постановка завдання. Метою нашого дослідження є аналіз постанов (конституцій) Першого Ліонського Собору 1245 року і внеску соборного законодавства в розвиток церковної юрисдикції і судочинства.

Виклад основного матеріалу. 27 грудня 1244 р. у кафедральному соборі св. Іоанна Хрестителя у Ліоні папа Інокентій IV (1243–1254) оголосив про скликання вселенського Собору; датою початку Собору було визначено 24 червня 1245 року (Wolter, Holstein, 1966: 51–57). У проповіді, виголошеної після меси, понтифік приділив особливу увагу можливому примиренню імператора з Церквою, публічно запросивши Фрідріха II на Собор для відповіді перед обвинувачами. В січні-лютому 1245 р. учасникам Собору були розіслані запрошення, в них було зазначено місце (Ліон), час проведення Собору та його основні завдання: надати допомогу латинським державам хрестоносців на Святій землі і Латинській імперії; організувати захист християнського світу від монголо-татар (у 1241–1242 р. вони суттєво потіснили християнські і мусульманські держави на Близькому Сході); вирішити конфлікт із імператором Фрідріхом II. Відомості про кількість учасників Першого Ліонського Собору і про їх національний склад різняться. У джерелах міститься інформація про присутність на Соборі патріархів Єрусалима, Антіохії та Аквілеї, близько 150 архієпископів і єпископів, абатів Клюні, Клерво, Сіто, Сен-Бертена, представників домініканців та францисканців, 13 кардиналів та інших посадових осіб Римської курії. На Собор також прибули імператор Балдуїн IV, графи Раймунд VII Тулузький та Раймунд Беренгарій Прованський, посли французького короля Людовіка IX та англійського короля Генріха III, делегації з Венеції, Генуї, представники імператора Фрідріха II (Wolter, Holstein, 1966: 58–59). Більшість делегатів становили єпископи і абати з Франції, Іспанії, Італії, Англії, Угорщини, Німеччини. Архієпископи Майнца і Кельна виступили із закликом засудити Фрідріха II і провести вибори нового короля Німеччини. У Великий четвер (28 квітня 1245 р.) Інокентій IV підтвердив вирок 1239 р. про відлучення імператора від Церкви, оскільки Фрідріх II не надав гарантій виконання ним папських вимог. Тобто Перший Ліонський Собор став відображенням боротьби між двома панівними силами християнства: папством і імперією (Wolter, Holstein, 1966: 245–251; 17–41).

Відкриття Собору відбулося 28 червня у кафедральному соборі св. Іоанна Хрестителя у Ліоні. Були проведені 4 сесії: підготовча та 3 офіційні (Wolter, Holstein, 1966: 58–77). На підготовчій сесії патріарх Єрусалима і єпископ Бейрута підняли питання допомоги християнам на Святій землі, проте папа наполягав на перенесенні обговорення цього питання на іншу соборну сесію. На 1-й сесії (28 червня) папа Інокентій IV звернувся до учасників Ліонського Собору з проповіддю на Псалом 93 («При множенні скорбот моїх у моєму серці, втіхи Твої насолоджують душу мою»), перерахувавши 5 своїх «скорбот» («dolores») і порівнявши їх із 5 ранами Христа: 1) занепад звичаїв духовенства; 2) небезпеки, що загрожували християнам і Церкві на Святій землі; 3) «грецька схизма»; 4) небезпека татарського вторгнення; 5) переслідування із боку імператора Фрідріха II. Більша частина проповіді була присвячена конфлікту з імператором, якого понтифік звинуватив у єресі, святотатстві, спілкуванні з сарацинами і клятвозлочині. Представник імператора навів аргументи на його захист. Фрідріх II, дізнавшись про висунуті проти нього звинувачення, відмовився приїхати на Собор і постати там як підсудний (Wolter, Holstein, 1966: 62–67). Друга сесія (5 липня) була присвячена звинуваченням Фрідріха II у розпусному способі життя та «єретичних» намірах повернути духовенство у стан «апостольської бідності», переслідуваннях Церкви, захопленні прелатів у полон і насильстві над ними тощо. Підводячи підсумки, папа Інокентій IV згадав про скидання імператора як про єдино можливе покарання за злочини (Wolter, Holstein, 1966: 68–71).

На третій сесії (17 липня) було оприлюднено постанови Ліонського Собору: про святкування Різдва Пресвятої Богородиці, про захист від татар, про новий хрестовий похід на Святу землю, про допомогу Латинської імперії та іншим державам хрестоносців, зачитані «Ліонські інвентарі» («Transumpta») – папська постанова, яка представляла собою список привілеїв, наданих Церкві світськими правителями, імператорами, королями та міською владою Риму (Wolter, Holstein, 1966: 74–77). Собор схвалив декрети; серйозні заперечення викликали дві постанови, що містили вимоги зібрати частину церковних доходів для допомоги Константинополю. Після цього папа оголосив текст вироку і провів церемонію скинення імператора. Понтифік урочисто проголосив Фрідріха II знедоленим Богом за його гріхи, нездатним через це «царювати і правити», позбавленим імператорської гідності і влади над імперією та всіма королівствами. Папа звільнив усіх підданих імператора від клятви вірності і під загрозою відлучення заборонив їм коритися Фрідріху Штауфену як імператору та королю (Alberigo, 1973: 278–283). Папа закликав імперських князів-виборників обрати нового імператора та оголосив про свій намір подбати про особливий «патримоній св. Петра» – Сицилійське королівство (Wolter, Holstein, 1966: 257–265, 101–112). Після того, як папа оголосив соборні рішення, було здійснено заключне богослужіння (Hefele,1913: 5.2, 1633–1679; 1914: 6.1, 153–209; Pouzet, 1929: 289–300).

У канонічних декретах Першого Ліонського Собору у центрі уваги були юридичні питання: проблеми захисту церковного майна та інтересів кліриків; спрощення, здешевлення та прискорення церковного судочинства; забезпечення сторін кваліфікованою допомогою для захисту їх інтересів у ході судового розгляду; приборкання несумлінних суддів; проведення принципу справедливості у винесенні судових рішень; розглядалася природа церковного відлучення і принципи його застосування (Longère, 1998: 339–340; Wolter, Holstein, 1966: 78–112). Соборні декрети сприяли розвитку важливих для середньовічної каноністики положень про захоплення володіння, про справедливу причину та хибне звинувачення.

Конституція «Cum in multis» (кан. 1) відзначила необхідність точно окреслювати правові поняття (Friedberg, 1959: 938). Конституція «Praesenti decreto» приписувала, що судді, відповідальні за розслідування та вирішення більшості численних апеляційних справ і призначення яких залежало від курії чи легатів, мають бути обрані виключно з числа прелатів кафедральних церков або найважливіших колегіальних церков (кан. 2). Справи повинні були розглядатись в межах церковної провінції, щоб зменшити витрати сторін судового процесу, у тих місцях де була достатня кількість обізнаних у праві людей (Alberigo, 1973: 284). Конституція «Dispendia litium» (кан. 3) прагнув обмежити кількість судових процесів, проголошуючи заборону скаржитися на ту саму особу з кількох причин різним суддям (Friedberg, 1959: 938–939). Постанови про церковні вибори «Statuimus ut si quis electionem» і «In electionibus» (кан. 4, 5) поточнювали процедурні питання і визначали порядок подання апеляцій (Friedberg, 1959: 945–946). Постанови регламентували умови та порядок оформлення і подачі апеляцій (обов'язкове письмове оформлення апеляції), терміни прибуття сторін до апеляційного судді; особливу увагу приділено апеляціям у справах про церковні вибори. Постанова «Statuimus ut conservatores» скасовувала функцію протектора, якщо не відбулося прямого делегування повних юридичних повноважень (кан. 6) (Friedberg, 1959: 978). Конституція «Officii nostri» (кан. 7) визначала, що папські легати (за винятком кардиналів) не мають повноважень на власний розсуд роздавати бенефіції, за винятком чітких вказівок, які уповноважують їх це робити у чітко визначених випадках (Alberigo, 1973: 285–286; Wolter, Holstein, 1966: 83–84; Friedberg, 1959: 983–984). Постанова «Iuris esse» постановляє, що суддя, делегований без спеціального мандату від Святого Престолу, не може змусити жодну зі сторін з'явитися перед ним особисто, за винятком випадків кримінальних справ, коли була потрібна присяга (кан. 8) (Friedberg, 1959: 995). Конституція «Exceptionis peremptoriae» встановлювала, що оскарженню мало передувати юридично прийняте рішення (кан. 9) (Friedberg, 1959: 997-998). Конституція «Frequens et assidua» детально розглядала можливості призупинення процедури, якщо заперечення надходило не від скаржника. Дозволялася перерва на 15 днів, щоб можна було довести заперечення (кан. 10) (Friedberg, 1959: 999). Згідно постанові «Actor qui venire» скаржник мав відшкодувати обвинуваченому всі його витрати, якщо він сам не з'явився у встановлений час; відтепер він більше не міг викликати свого супротивника без прямої гарантії, що він теж з'явиться (кан. 11) (Friedberg, 1959: 1000). Конституція «Eum qui super dignitate» визначила, що у випадку спору щодо права власності на бенефіцій заявник не повинен передавати володіння бенефіцієм до того, як спір буде вирішено законним шляхом. Якщо власник оскаржуваного бенефіція не бажав підкорятися судовій процедурі, вона мала бути продовжена та завершена без його участі (кан. 12) (Friedberg, 1959: 1000). Постанова «Statuimus ut positiones» передбачала, що під час судового розгляду негативні звинувачення, які можуть бути виправдані лише зізнаннями опонента, могли бути прийняті після справедливого розгляду суддею (кан. 13) (Friedberg, 1959: 1001). Постанова «Pia consideratione» розглядала оскарження в ході процесу до винесення вироку з метою затягування процедури та збільшення витрат, було встановлено точні правили і термін (вісім днів) для представлення аргументів, в іншому випадку суддя продовжував розгляд справи та покладав на позивача відшкодування понесених витрат. Якщо оскарження було доведене, всі попередні фази судового розгляду оголошувались недійсними (кан. 14) (Friedberg, 1959: 1004–1005). Конституція «Cum aeterni» передбачала однорічне відсторонення для судді, який прийняв неправосудне рішення. Він мав виплатити несправедливо засудженій стороні всі понесені витрати, а також відшкодувати збитки (кан. 15) (Friedberg, 1959: 1007). Конституція «Cordi nobis est» поточнила правила подання апеляцій до Святого Престолу під час або після судового розгляду в нижчій інстанції, щоб зменшити кількість суперечок, які передавалися до папської курії (кан. 16) (1014–1015). Постанова «Legitima» роз'яснювала можливість і подальші дії у випадку, коли сторони процесу відмовлялися від судді, а також порядок відновлення юрисдикції оскарженим суддею (кан. 17) (Friedberg, 1959: 1015). Конституція «Pro humani redemptione» (кан. 18) єдина, до якої були додані слова «зі схвалення святого Собору», була спрямована проти поширеної небезпеки використання найманих вбивць (Alberigo, 1973: 290–291; Wolter, Holstein, 1966: 84–86; Friedberg, 1959: 1080). За словами Папи, бути змушеним купувати безпеку свого існування було нападом на людську гідність. Князі, які вдавалися до послуг найманих убивць – незалежно від того, чи вчинили останні вбивство, чи ні – підлягали усуненню від влади. Конституція «Cum medicinalis» визначила, що такі рішення, як екскомунікація, призупинення повноважень або інтердикт, мали бути викладені письмово з відповідними мотивами та винесені протягом одного місяця (кан. 19) (Friedberg, 1959: 1093–1094). Постанова «Solet a nonnullis» розглянула питання про те, чи може настоятель звільнити когось «ad cautelam» від вироку про екскомунікацію, таким чином роблячи вирок недійсним (кан. 20) (Friedberg, 1959: 1094). Конституція «Statuimus ut nullus» встановила, що великій і малій екскомуніціям має передувати канонічне попередження (кан. 21) (Friedberg, 1959: 1094). Конституція «Quia pericolosum» (кан. 22) звільняла єпископів та прелатів для належного виконання їхніх обов'язків від санкцій (інтердикту або призупинення повноважень «ipso facto»), якщо вони прямо не вказані в судовому рішенні (Friedberg, 1959: 1094–1095).

До декретів Собору увійшли 4 Новели Інокентія IV про церковні покарання («Cum medicinalis», «Solet a nonnullis», «Statuimus, ut nullus», «Quia periculosum»). Вони регламентували винесення та оформлення вироку про церковне відлучення: визначали права відлученого в суді та поза судом; встановлювали як обов'язкове письмове оформлення вироку (при відлученні єпископів передбачається їх поіменне перерахування) та триразове умовляння перед накладенням відлучення, розглядається зняття церковного відлучення з приведенням до клятви, підтверджуються канони про накладення малого відлучення за спілкування. Покарання відлученням від Церкви запроваджується за затягування розгляду справи суддями («Legitima suspicionis»), а позбавлення посади передбачається для тих, хто наймав і приховував найманих убивць («Pro humani redemptione»).

У декретах Першого Ліонського Собору згадується багато заходів судового впливу, запозичених з римського права: анулювання рескриптів і результатів проведеного за ними процесу («Dispendia litium»); розгляд справи за відсутності однієї зі сторін та заборона оскарження вироку («Statuimus, ut si quis electionem»); анулювання ексцепцій (зустрічних заперечень) (« Frequens et assidua»; «Pia consideratione») та апеляцій («Cordi nobis»); введення у володіння спірним майном («Eum qui super dignitate»); позбавлення права викликати до суду відповідача («Actor qui»); повернення справи до колишнього судді («Cordi nobis»); виплата судових витрат іншій стороні («Cum aeterni principis») та штрафу суду, а також право сторін не підкорятися незаконному виклику в суд (ця міра була спрямована проти несумлінних суддів) («Presenti decreto» (Wolter, Holstein, 1966: 82–83); «Iuris esse»).

Постанова «Cura nos pastoralis» засуджувала корисливих і нехтуючих своїми обов'язками керівників церковним майном та містила приписи щодо реформування господарського життя приходів, діоцезів, капітулів і монастирів, передбачала інвентаризацію церковного майна при вступі прелата на посаду та посилення подальшого контролю за ним (Mansi, 1779: 23, 622; Alberigo, 1973: 293-295; Wolter, Holstein, 1966: 89–93).

Буллою «Afflicti corde» папа Інокентій IV оголосив про початок нового хрестового походу на Святу землю (без вказівки місця та часу збору хрестоносців) та визначив джерела фінансування експедиції (Wolter, Holstein, 1966: 95–97). Документ повторював положення булли папи Інокентія III «Ad liberandam», виданої в 1215 р. Постанова «Ardius mens» про військову допомогу Латинській імперії та державам хрестоносців на Святій землі (Alberigo, 1973: 295–296; Wolter, Holstein, 1966: 254–256, 93–95) викликала відкриті заперечення учасників Собору через тяжкі виплати (від 1/3 до 1/2 доходів кліриків) і через те, що збирання грошей мали здійснювати спеціальні папські збирачі-колектори («collectores»), стосовно яких традиційними були скарги на надмірні вимоги. Постанова «Christianae religionis» стосувалася військово-оборонних заходів: передбачалося зміцнити східні кордони Європи з метою убезпечити Західну Європу від нападів татар. Передбачалося створення системи оповіщення про дії татар, причому цю систему мав очолювати папа (Alberigo, 1973: 297; Wolter, Holstein, 1966: 256–257, 98–101).

Таким чином, остання редакція соборних постанов поділяє їх на дві групи. Перша містить 22 юридичних постанови, які доповнюють «Декреталії Григорія IX» (Санжаров, 2017: 422) і були використані пізніше у «Шостій книзі» папи Боніфація VIII (за винятком декрету 2) (Alberigo, 1973: 283–293; Friedberg, 1959). З цих декретів одні були прийняті до, інші під час, нарешті, решта після собору. Вісім із 22 постанов фактично були оприлюднені перед Собором (4, 7, 10, 14, 15, 16, 19, 20). Вони були зачитані в попередньому проекті під час заключної сесії, одночасно з чотирнадцятьма іншими декретами, наочно складеними під час Собору. Інша група об'єднує п'ять конституцій, які дають результат обговорень собору щодо питань, викладених у скликанні та інавгураційній промові: реформа (дві конституції), Латинська імперія, татари, хрестовий похід (Longère, 1998: 341). Потім відбулася остаточна редакція кожної групи розділів, упорядкованих і забезпечених відповідними назвами, під якими вони з'являються в «Liber Extra»: «De selectione», «De iudiciis», «De exceptionibus», «Dessentia et re iudicata» тощо. Після остаточного виправлення папа надіслав їх для використання «як у судах, так і в школах», і зокрема в університетах Парижа та Болоньї. Промульгаційна булла «Cum nuper» датована 25 серпня 1245 року. Перший коментар до законодавства Першого Ліонського Собору містився в «Апараті» папи Інокентія IV (Cushing, 2021).

Висновки. Таким чином, можна зробити наступні висновки: 1) Перший Ліонський Собор став відображенням нового етапу боротьби між двома панівними силами середньовічного християнства: папством і імперією. Якщо попередні чотири Латеранських Собори відзначали замирення римських понтифіків з імператорами, на Першому Ліонському Соборі парадигма відносин була змінена: папа Інокентій IV звільнив усіх підданих імператора від клятви вірності і під загрозою відлучення заборонив їм коритися Фрідріху Штауфену як імператору та королю; понтифік закликав імперських князів-виборників обрати нового імператора. 2) Собор прийняв рішення з нагальних політичних питань західного християнства викладених у листах про скликання та інавгураційній промові: церковна реформа (дві конституції), Латинська імперія та держави хрестоносців на Святій землі (потреба у військовій допомозі), татари (військово-оборонні заходи, створення системи оповіщення), хрестовий похід (оголошено про початок та визначено джерела фінансування). 3) Більшість соборних конституцій присвячені питанням юрисдикції і судочинства – проблемам захисту церковного майна та інтересів кліриків; спрощення, здешевлення та прискорення церковного судочинства; забезпечення сторін кваліфікованою допомогою для захисту їх інтересів у ході судового розгляду; приборкання несумлінних суддів; проведення принципу справедливості у винесенні судових рішень; приводи і порядок застосування церковного відлучення. 4) Соборне законодавство врегулювало апеляційне судочинство: постанови регламентували умови та порядок оформлення і подачі апеляцій (обов'язкове письмове оформлення апеляції), терміни прибуття сторін до апеляційного судді; особливу увагу було приділено апеляціям у справах про церковні вибори.

Список використаних джерел:

1. Bertram M. Die Extravaganten Gregors IX. und Innozenz' IV. (1234-1254). *Zeitschrift der Savigny-Stiftung für Rechtsgeschichte: Kanonistische Abteilung*. 2006. Bd. 92. S. 1–44.
2. Bruneau-Amphoux S. "Lyon sur Rhône" : Lyon et le concile de 1245 d'après les chroniques italiennes, françaises et anglaises (milieu XIIIe-milieu XIVe siècle). *Lyon vu/e d'ailleurs, 1245–1800* / dir. J.-L. Gaulin, S. Rau. Lyon: Presses universitaires de Lyon, 2009. P. 25–42.
3. Conciliorum Oecumenicorum Decreta / a cura di G. Alberigo. Bologna: Istituto per le scienze religiose, 1973. 1135 p.
4. Corpus Iuris Canonici / hrsg. E. Friedberg. Graz: Akademische Druck- u. Verlagsanstalt, 1959. Bd. 2. LXXXII, 1340 col. (670 s.)
5. Cushing C.G. Sinibaldo Fieschi (Pope Innocent IV) 1180/90–1254. *Law and the Christian Tradition in Italy: The Legacy of the Great Jurists* / ed. O. Condorelli, R. Domingo. London: Routledge, 2021. P. 70–81.
6. Die päpstliche Kanzleiordnungen von 1200 bis 1500 / hrsg. M. Tangl. Innsbruck: Wagner, 1894. LXXXI, 460 s.
7. Hefele K.J. Histoire des Conciles, d'après les documents originaux. Paris: Librairie Letouzey et Ané, 1913. T. 5.2. 931 p. 1914. T. 6.1. 672 p.
8. Kuttner S. Die Konstitutionen des ersten allgemeinen Konzils von Lyon. *Studia et documenta historiae et juris*. 1940. Bd. 6. S. 70–131.
9. Les Registres d'Innocent IV publiés ou analysés d'après les manuscrits originaux du Vatican et de la Bibliothèque nationale / éd. É. Berger. Paris: Thorin & fils A. Fontemoing, 1884. Vol. 1. 625 p.
10. Longère J. Le concile œcuménique Lyon I (1245). Quelques aspects canoniques et pastoraux des décrets 1–22. *Revue d'histoire de l'Église de France*. 1998. T. 84. n°213. P. 337–348.
11. Matthieu Paris Chronica Majora / ed. H.R. Luard. London: Longman, 1877. Vol. IV.
12. Pouzet P. Le pape Innocent IV à Lyon. Le concile de 1245. *Revue d'histoire de l'Église de France*. 1929. T. 15. No. 68. P. 281–318.
13. Sacrorum conciliorum nova et amplissima collectio / ed. G. Mansi. Venice, 1779. T. 23 (1225–1268). 1266 col.
14. Wolter H., Holstein H. Lyon I et Lyon II. Paris: de l'Orante, 1966. 320 p.
15. Санжаров В.А. Декретальне право в Західній Європі у XII–XIII століттях. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2017. № 6. С. 421–423.

References:

1. Bertram, M. (2006) Die Extravaganten Gregors IX. und Innozenz' IV. (1234–1254). *Zeitschrift der Savigny-Stiftung für Rechtsgeschichte: Kanonistische Abteilung*. 92. pp. 1–44. [in German].
2. Bruneau-Amphoux, S. (2009) "Lyon sur Rhône" : Lyon et le concile de 1245 d'après les chroniques italiennes, françaises et anglaises (milieu XIIIe–milieu XIVe siècle). Gaulin J.-L., Rau S. (dir.) *Lyon vu/e d'ailleurs, 1245–1800*. Lyon: Presses universitaires de Lyon. pp. 25–42. [in French].
3. Alberigo, G. (ed.) (1973) Conciliorum Oecumenicorum Decreta. Bologna: Istituto per le scienze religiose. [in Latin].
4. Friedberg, E. (hrsg.) (1959) Corpus Iuris Canonici. Graz: Akademische Druck- u. Verlagsanstalt. [in Latin].
5. Cushing, C.G. (2021) Sinibaldo Fieschi (Pope Innocent IV) 1180/90–1254. O. Condorelli, R. Domingo (ed.) *Law and the Christian Tradition in Italy: The Legacy of the Great Jurists*. London: Routledge. pp. 70–81. [in English].
6. Tangl, M. (hrsg.) (1894) Die päpstliche Kanzleiordnungen von 1200 bis 1500. Innsbruck: Wagner. [in Latin].
7. Hefele, K.J. (1913–1914) Histoire des Conciles, d'après les documents originaux. Paris: Librairie Letouzey et Ané. [in French].
8. Kuttner, S. (1940) Die Konstitutionen des ersten allgemeinen Konzils von Lyon. *Studia et documenta historiae et juris*. 6. pp. 70–131. [in German].
9. Berger, É. (éd.) (1884) Les Registres d'Innocent IV publiés ou analysés d'après les manuscrits originaux du Vatican et de la Bibliothèque nationale. Paris: Thorin & fils A. Fontemoing. [in Latin].
10. Longère, J. (1998) Le concile œcuménique Lyon I (1245). Quelques aspects canoniques et pastoraux des décrets 1–22. *Revue d'histoire de l'Église de France*. 84 (213). pp. 337–348. [in French].
11. Luard, H.R. (ed.) (1877) Matthieu Paris Chronica Majora. London: Longman. [in English].
12. Pouzet, P. (1929) Le pape Innocent IV à Lyon. Le concile de 1245. *Revue d'histoire de l'Église de France*. 15 (68), pp. 281–318 [in French].
13. Mansi, G. (ed.) (1779) Sacrorum conciliorum nova et amplissima collectio. Venice. [in Latin].
14. Wolter, H., Holstein, H. (1966) Lyon I et Lyon II. Paris: de l'Orante. [in French].
15. Sanzharov, V.A. (2017) Decretal Law in Western Europe in the 12th–13th Centuries. *Juridical scientific and electronic journal.* Issue 6. pp. 421–423 [in Ukrainian].

ISAP Instytut Spraw Administracji Publicznej

KNOWLEDGE • EDUCATION • LAW • MANAGEMENT
NAUKA • OŚWIATA • PRAVO • ZARZĄDZANIE

№ 7 (51) / 2022

© SCIENTIFIC ISSUE OF
KNOWLEDGE, EDUCATION, LAW AND MANAGEMENT

All materials published in this issue are based on scientific researches and are, mainly, the parts of Ph.D processes

SPIS TREŚCI

CONTENTS

EDUCATION/PEDAGOGY

Roman Zvarych

ORCID ID: 0000-0003-3936-3602

NORMY PRAWA NA ZAJĘCIACH Z EDUKACJI OBYWATELSKIEJ W SZKOLE PODSTAWOWEJ....3

THE NORMS OF LAW AT THE LESSONS OF DEMOCRATIC EDUCATION AT THE ELEMENTARY SCHOOL....3

Maryna Mykytenko

ORCID ID: 0000-0002-7644-8819

TRENDY I PERSPEKTYWY ROZWOJU IDEI RÓWNOŚCI I NIEDYSKRYMINACJI W UKRAIŃSKIEJ PRZESTRZENI EDUKACYJNEJ....9

TRENDS AND PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF THE IDEA OF EQUALITY AND NON-DISCRIMINATION IN THE UKRAINIAN EDUCATIONAL SPACE....9

Iryna Rozman

ORCID ID: 0000-0002-4951-0074

Oksana Lemak

ORCID ID: 0000-0001-5439-2247

PROBLEMATYKA KSZTAŁTOWANIA I ROZWOJU OSOBOWOŚCI W DZIEŁACH PROZATORSKICH UKRAIŃSKICH PISARZY ZAKARPACIA (LATA 20–30 XX WIEKU)....14

PROBLEMS OF THE FORMATION AND DEVELOPMENT OF PERSONALITY IN THE PROSE WORKS OF UKRAINIAN WRITERS OF TRANSCARPATHIA (20–30S OF THE XX CENTURY)....14

Lilia Ruskulis

ORCID ID: 0000-0003-2293-5715

Inna Rodionova

ORCID ID: 0000-0002-3020-8764

SPOSOBY REALIZACJI KONCEPCJI „MĘŻCZYZNA”/„KOBIETA” W POWIEŚCI PAWŁA ZAGRZEBELNEGO „ROKSOLANA”....19

MEANS OF IMPLEMENTATION OF THE CONCEPTS "MAN" / "WOMAN" IN NOVEL ROKSOLANA OF PAVEL ZAGREBELNY OF PAVLO ZAGREBELNY....19

Olga Funtikova

ORCID ID: 0000-0003-4183-3263

Yuliia Demydova

ORCID ID: 0000-0001-6587-0152

JAKOŚĆ ŚRODOWISKA PLACÓWKI WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO W FORMATACH SKAL OCEN....29

THE QUALITY OF THE PRESCHOOL EDUCATIONAL INSTITUTION'S ENVIRONMENT IN THE FORMATS OF RATING SCALES....29

CULTURE AND ART

Natalia Kobzei

ORCID ID: 0000-0001-8288-7079

ANALIZA MAŁEJ PROZY W.WYNNYCZENKI PRZEZ PRYZMAT TEORII KULTUROWEJ O. SPENGLERA....37

ANALYSIS OF V. VINNICHENKO'S SHORT PROSE THROUGH THE PRISM OF O. SPENGLER'S CULTURAL THEORY....37

HUMANITIES

Liudmula Prybluda

ORCID ID: 0000-0002-3858-7324

NOMINACJA WTÓRNA JAKO ŚRODEK WYRAZU ŚWIATA JĘZYKOWEGO WSPÓŁCZESNEJ MAŁEJ PROZY....43

SECONDARY NOMINATION AS A MEANS OF EXPRESSING THE LANGUAGE OF MODERN SHORT PROSE....43

Volodymyr Taran

ORCID ID: 0000-0003-1581-2565

Taisiia Gayvoronska

ORCID ID: 0000-0002-1165-0194

DROGA ROSYJSKA: OD TRADYCJI PAŃSTWOWOŚCI CESARSKIEJ DO RASZYZMU....48

THE RUSSIAN WAY: FROM THE TRADITION OF THE IMPERIAL STATE TO RASHISM....48

SOCIAL AND BEHAVIORAL SCIENCES

Valeriia Dibrova

ORCID ID: 0000-0002-5707-9798

OSOBISTA PRZYSZŁOŚĆ OCZAMI OSADNIKÓW WEWNĘTRZNYCH Z OKUPOWANYCH CZĘŚCI DONBASU I AUTONOMICZNEJ REPUBLIKI KRYMU....61

PERSONAL FUTURE THROUGH THE EYES OF INTERNALLY DISPLACED PERSONS FROM THE OCCUPIED PARTS OF DONBAS AND CRIMEA....61

Yulia Zavhorodnya

ORCID ID: 0000-0003-3500-8638

SPECYFIKA ROZWOJU KONFRONTACJI POLITYCZNEJ W SFERZE CYBERNETYCZNEJ....71

THE SPECIFICS OF THE DEVELOPMENT OF POLITICAL OPPOSITION IN THE CYBERNETIC SPHERE....71

Tetyana Kolenichenko

ORCID ID: 0000-0003-0357-7457

CECHY REINTEGRACJI WETERANÓW WOJNY HYBRYDOWEJ: PODEJŚCIE QUADRUPLE HELIX....79

PECULIARITIES OF REINTEGRATION OF HYBRID WAR VETERANS: THE QUADRUPLE HELIX APPROACH....79

Pavlo Nesterenko

ORCID ID: 0000-0002-8252-6879

„GIORDANO BRUNO I PANTEIZM" W TWÓRCZOŚCI NAUKOWEJ WYBITNEGO UKRAIŃSKIEGO PSYCHOLOGA N. GROTA....85

"GIORDANO BRUNO AND PANTHEISM" IN THE SCIENTIFIC WORK OF THE GREAT UKRAINIAN PSYCHOLOGIST M. GROT....85

Vasyl Popovych

ORCID ID: 0000-0002-9288-3765

Tetiana Novak

ORCID ID: 0000-0002-1591-3094

PRAKTYKI SPOŁECZNO-ZARZĄDCZE W SYSTEMIE ZARZĄDZANIA PRACĄ SOCJALNĄ: KONCEPTUALIZACJA POJĘCIA....91

SOCIAL MANAGEMENT PRACTICES IN THE MANAGEMENT SYSTEM OF SOCIAL WORK: CONCEPTUALIZATION OF THE CONCEPT....91

MANAGEMENT AND ADMINISTRATION

Yulia Namazova

ORCID ID: 0000-0003-0466-6005

PAŃSTWOWA POLITYKA PŁCI UKRAINY W WARUNKACH DECENTRALIZACJI..... 97

STATE GENDER POLICY OF UKRAINE IN CONDITIONS OF DECENTRALIZATION.....97

Yaroslav Strakhnitskyi

ORCID ID: 0000-0002-3066-0961

CECHY POLITYKI PAŃSTWOWEJ OCHRONY INFRASTRUKTURY KRYTYCZNEJ W UKRAINIE I KIERUNKI JEJ POPRAWY W WARUNKACH WOJNY.....104

LAW

Anzhelika Baran

ORCID ID: 0000-0003-2134-1325

OBOWIĄZEK OCHRONY OJCZYZNY W UKRAINIE I W KRAJACH UE (NA PRZYKŁADZIE NIEMIEC): ASPEKT HISTORYCZNO-PRAWNY.....112

THE DUTY TO DEFEND THE FATHERLAND IN UKRAINE AND EU COUNTRIES (ON THE EXAMPLE OF GERMANY): HISTORICAL AND LEGAL ASPECT.....112

Inna Bezukh

ORCID ID: 0000-0003-0654-4028

Lyubov Omelchuk

ORCID ID: 0000-0002-2457-0118

EWOLUCJA INICJATYWY LEGISLACYJNEJ DOTYCZĄCEJ SPOSOBU ZNIESIENIA ŚRODKA ZAPOBIEGAWCZEGO DLA ODBYCIA SŁUŻBY WOJSKOWEJ PRZEZ OSOBY PODEJRZANE, OSKARŻONE NA POBORZE PODCZAS MOBILIZACJI NA OKRES SPECJALNY LUB JEGO ZMIANY Z INNYCH POWODÓW.....119

EVOLUTION OF THE LEGISLATIVE INITIATIVE REGARDING THE PROCEDURE FOR THE REVOCATION OF THE PRECAUTIONARY MEASURE FOR THE PASSAGE OF SUSPECTS, ACCUSED OF MILITARY SERVICE ON CONQUISITION DURING MOBILIZATION, FOR A SPECIFIC PERIOD OR ITS CHANGE FOR OTHER GROUNDS.....119

Vitalii Varfolomieiev

ORCID ID: 0000-0003-1378-7175

PRZEDMIOT IMPORTU, PRODUKCJI, SPRZEDAŻY I DYSTRYBUCJI ARTYKUŁÓW PORNOGRAFICZNYCH.....129

THE SUBJECT OF IMPORTATION, PRODUCTION, SALE AND DISTRIBUTION OF PORNOGRAPHIC OBJECTS.....129

Pavlo Garasim

ORCID ID: 0000-0002-0336-4710

FORMY KONTROLI PUBLICZNEJ W ZAKRESIE WYKONYWANIA KAR UKRAINY: PROBLEMY REALIZACJI W PRAKTYCE I SPOSOBY ICH ROZWIĄZYWANIA.....135

FORMS OF PUBLIC CONTROL IN THE FIELD OF EXECUTION OF PUNISHMENTS OF UKRAINE: PROBLEMS OF IMPLEMENTATION IN PRACTICE AND WAYS TO SOLVE THEM.....135

Roman Holobutovskyi

ORCID ID: 0000-0002-4670-5407

SPOSOBY POPRAWY ADMINISTRACYJNOPRAWNEJ REGULACJI POMOCY HUMANITARNEJ.....140

WAYS OF IMPROVING THE ADMINISTRATIVE AND LEGAL REGULATION OF HUMANITARIAN ASSISTANCE.....140

Kateryna Dubova

ORCID ID: 0000-0002-1098-9620

DYSKUSJE DOTYCZĄCE SYSTEMU PODMIOTÓW UPRAWNIONYCH DO POCIĄGANIA OSÓB DO ODPOWIEDZIALNOŚCI ADMINISTRACYJNEJ.....146

DISCUSSIONS REGARDING THE SYSTEM OF ENTITIES THAT ARE AUTHORIZED TO BRING PEOPLE TO ADMINISTRATIVE RESPONSIBILITY.....146

Araik Kochkadamyan
ORCID ID: 0000-0002-1075-7360
POJĘCIE I ISTOTA ODRĘBNEGO POSTĘPOWANIA W SPRAWACH O UZNANIE SPADKU PO ZMARŁYM.....152
CONCEPT AND ESSENCE OF SEPARATE PROCEEDINGS IN CASES ON RECOGNITION OF THE INHERITANCE AS ESCHEAT PROPERTY.....152

Ivan Lyshchyna
ORCID ID: 0000-0002-3724-1868
ADMINISTRACYJNOPRAWNE OGRANICZENIA PRAWA WŁASNOŚCI I NIENARUSZALNOŚĆ PRAWA WŁASNOŚCI.....157
ADMINISTRATIVE AND LEGAL LIMITATIONS OF PROPERTY RIGHTS AND INVIOLABILITY OF PROPERTY RIGHTS 172

Valentin Melnyk
ORCID ID: 0000-0001-9348-8444
DO CHARAKTERYSTYKI WARUNKÓW ODSZKODOWANIA ZA SZKODĘ WYRZĄDZONĄ PRZEZ PRACOWNIKA.....162
TO CHARACTERIZE THE TERMS OF COMPENSATION FOR DAMAGE CAUSED BY AN EMPLOYEE.....162

Yevheniia Minakova
ORCID ID: 0000-0003-3823-3072

Ihor Nalyvaiko
ORCID ID: 0000-0003-1532-2996
UDZIAŁ SPOŁECZEŃSTWA W MECHANIZMIE ZAPOBIEGANIA I PRZECIWDZIAŁANIA KORUPCJI W UKRAINIE.....167
PUBLIC PARTICIPATION IN THE MECHANISM OF PREVENTION AND ANTI-CORRUPTION IN UKRAINE.....167

Vira Navrotska
ORCID ID: 0000-0002-3407-7984
KATEGORIA OSÓB, WOBEC KTÓRYCH MOŻNA ZASTOSOWAĆ ŚRODKI PRZYMUSU O CHARAKTERZE MEDYCZNYM/PSYCHIATRYCZNYM.....174
CATEGORY OF PERSONS TO WHICH COERCIVE MEASURES OF A MEDICAL / PSYCHIATRIC NATURE MAY BE APPLIED.....174

Andriy Petrovskyi
ORCID ID: 0000-0001-8607-282X

Evgen Bolyubash
ORCID ID: 0000-0002-9331-9461
TEORETYCZNO-PRAWNE UREGULOWANIE POSTĘPOWANIA CYWILNEGO W SPRAWACH O USTALENIE FAKTU URODZENIA LUB ŚMIERCI OSOBY.....180
THEORETICAL AND LEGAL REGULATION OF CIVIL PROCEEDINGS IN CASES OF ESTABLISHING OF THE FACT OF A PERSON'S BIRTH OR DEATH.....180

Alina Ustymenko
ORCID ID: 0000-0001-8567-18201
WOLNOŚĆ UMOWY JAKO PODSTAWA WOLNEGO RYNKU. W KIERUNKU EUROPEJSKIEJ INTEGRACJI GOSPODARCZEJ.....186
FREEDOM OF CONTRACT AS A BASIS OF THE FREE MARKET. ON THE WAY TO EUROPEAN ECONOMIC INTEGRATION.....186

Yuliia Shyshatska
ORCID ID: 0000-0002-4731-5769
SPECYFIKA KORZYSTANIA Z POUFNEJ WSPÓŁPRACY W RÓŻNYCH KRAJACH ŚWIATA.....191
SPECIFICSOF THE USE OF CONFIDENTIAL COOPERATION IN DIFFERENT COUNTRIES.....191

TOPICAL SCIENTIFIC ISSUES

Yuliia Kniazieva
ORCID ID: 0009-0009-7913-6800
PROBLEMY ADMINISTRACYJNOPRAWNEJ REGULACJI ROZMIESZCZENIA SIEROT I DZIECI POZBAWIONYCH OPIEKI RODZICIELSKIEJ NA PODSTAWIE PRZEPISÓW PRAWA UKRAINY W WARUNKACH STANU WOJENNEGO I SPOSOBY ICH ROZWIĄZANIA....196
PROBLEMS OF ADMINISTRATIVE REGULATION OF THE SETTLEMENT OF ORPHANS AND CHILDREN DEPRIVED OF PARENTAL CARE UNDER THE LEGISLATION OF UKRAINE DURING MARITAL LAW AND SOLUTIONS....196

Yurii Hryhorchak
ORCID ID: 0009-0009-8521-7922
ODPOWIEDZIALNOŚĆ ADMINISTRACYJNA ZA NARUSZENIE ZASAD ZATRZYMYWANIA, PARKOWANIA, PARKOWANIA POJAZDÓW NAGRANYCH W TRYBIE FOTO: DOSKONALENIE USTAWODAWSTWA....206
ADMINISTRATIVE LIABILITY FOR VIOLATION OF THE RULES OF STOPPING, STANDING, PARKING OF VEHICLES RECORDED IN THE MODE OF PHOTOGRAPHY: IMPROVEMENT OF LEGISLATION....206

Liliia Horodynska
ORCID ID: 0000-0003-3440-9755
DOMOWE I RODZINNE PRAKTYKI KULTUROWE STARSZYZNY KOZACKIEJ W XVIII-XVIII WIEKU....212
HOUSEHOLD AND FAMILY CULTURAL PRACTICES OF COSSACK CHIEFS OF THE 17–18TH CENTURIES....212

Nataliia Kastrova
ORCID ID: 0009-0001-0770-9966
OSOBLIWOŚCI STATUSU PRAWNEGO WYSOKIEJ RADY SĄDOWNICTWA....217
FEATURES OF THE LEGAL STATUS OF THE HIGH COUNCIL OF JUSTICE....217

Valerii Koba
ORCID ID: 0000-0003-4381-0301
E-COMMERCE JAKO PRZEDMIOT BADAŃ KRYMINALISTYCZNYCH: GENEZA PODEJŚĆ NAUKOWYCH....223
E-COMMERCE AS AN OBJECT OF FORENSIC RESEARCH: THE GENESIS OF SCIENTIFIC APPROACHES....223

Oleksii Kucher
ORCID ID: 0000-0003-3742-2154
SPECYFIKA REGULACJI PRAWNEJ INSTYTUCJI NADZORU I KONTROLI NAD PRZESTRZEGANIEM PRAWA PRACY PRZEZ NORMY PRAWA ADMINISTRACYJNEGOH....228
PECULIARITIES OF THE LEGAL REGULATION OF THE INSTITUTION OF SUPERVISION AND CONTROL OVER THE OBSERVANCE OF LABOR LEGISLATION BY THE NORMS OF ADMINISTRATIVE LAW....228

Anatolii Pavziuk
ORCID ID: 0009-0008-0924-1333
KONCEPCJA ROZWOJU E-DEMOKRACJI W UKRAINIE: PUBLIKACJA WYNIKÓW....234
CONCEPT OF DEVELOPMENT OF E-DEMOCRACY IN UKRAINE: PUBLICATION OF RESULTS...234

Valerii Sysoliatin
ORCID ID: 0000-0003-3228-8845
PODEJŚCIE NAUKOWE DOTYCZĄCE TYPOWYCH SYTUACJI BADAWCZYCH PRZY BADANIU PRZESTĘPSTW KARNYCH ZWIĄZANYCH Z KORZYSTANIEM Z BANKOWOŚCI INTERNETOWEJ....239
SCIENTIFIC APPROACHES REGARDING TYPICAL INVESTIGATIVE SITUATIONS WHEN INVESTIGATING CRIMINAL OFFENSES RELATED TO THE USE OF INTERNET BANKING....239

Valery Sanzharov
ORCID ID: 0000-0003-4075-8572
PIERWSZY SOBÓR LYONSKI (26 CZERWCA – 17 LIPCA 1245): WKŁAD W ROZWÓJ JURYSDYKCJI I SĄDOWNICTWA KOŚCIELNEGO....244
THE FIRST COUNCIL OF LYON (JUNE 26 – JULY 17, 1245): CONTRIBUTION TO THE DEVELOPMENT OF CHURCH JURISDICTION AND JUDICIARY....244

Oleksandr Kabysz
ORCID ID: 0009-0006-9137-0266
CECHY INTERAKCJI PODMIOTÓW ŚRODKI ZWALCZANIA CYBERPRZESTĘPCZOŚCI....250
PECULIARITIES OF THE INTERACTION OF CYBERCRIME COUNTERMEASURES....250

Wołodymyr Karastełow
ORCID ID: 0000-0002-9355-23846
AKTUALNE PROBLEMY FORMOWANIA KADRY SŁUŻBY OCHRONY UKRAINY....255
MODERN PROBLEMS OF PERSONNEL FORMATION OF THE SECURITY SERVICE OF UKRAINE....255

Ilia Wdowin
ORCID ID: 0000-0002-1916-3559
NOWOCZESNY ROZWÓJ BEZPIECZEŃSTWA INFORMACJI NA UKRAINIE....259
MODERN DEVELOPMENT OF INFORMATION SECURITY OF UKRAINE....259

Krystyna Podlegajewa
ORCID ID: 0000-0003-1825-492X
UDZIAŁ OBROŃCY W REALIZACJI ZASAD ZAPEWNIENIA PRAWA DO OCHRONY....264
PARTICIPATION OF THE DEFENSE LAWYER IN THE IMPLEMENTATION OF THE PRINCIPLE OF ENSURING THE RIGHT TO PROTECTION....264

Julia Rugalo
ORCID ID: 0009-0007-1271-8342
MIĘDZYNARODOWE SPOJRZENIE PRĄWNE NA ZBRODNIE MIĘDZYNARODOWE: „AKCJA „WISŁA" I „TRAGEDIA WOŁYŃSKA"....270
INTERNATIONAL PERSPECTIVE ON INTERNATIONAL CRIMES: OPERATION VISTULA AND «VOLYN TRAGEDY»....270